

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN DEPREME HAZIRLIK VE YAPILMASI GEREKENLER

Bedensel Engelliler İçin Depreme Hazırlık

Görme Engelliler İçin Depreme Hazırlık

Zihinsel Engelliler İçin Depreme Hazırlık

İşitme Engelliler İçin Depreme Hazırlık

Deprem Sonrası Bütün Engel Grupları İçin

Tahliye

Deprem ve yangın gibi afetler ekonomik ve sosyal yaşamı kısa sürede alt üst ederek, büyük maddi kayıplara, ölüm ve yaralanmalara yol açan insan faaliyetlerini durduran olaylardır. Nerede, ne zaman, nasıl ve ne kadar etkili olacağı tahmin edilemeyen afetlere karşı herkes için uygulanabilir bir afet yönetim planı oluşturulmalıdır. Engelli bireyler için uygulanan afet hazırlıkları, sağlıklı bireyler için yapılan hazırlıklardan farklı olmalıdır. Bu derlemenin amacı, engelliler için özellikle ülkemizde sık görülen deprem ve yangın gibi afetlerin yaratacağı tehlikeleri, afet sırasında içinde bulunduğu tehlikeyi azaltmak için bir engellinin yapması gerekenleri, engelli bireyler için afetlere hazırlığın aşamalarını ve olası bir afette yapılması gereken acil durumları belirlemektir.

Bedensel Engelliler İçin Depreme Hazırlık

Deprem gerçeğiyle yaşamayı renmek zorunda olan Türkiye'de; toplumun her kesimindeki insanlar yaşamalarını

ve yaşam ortamlarını bu doğrultuda düzenlemelidir. Depremi hangi koşullarda tehlikeli olacağını bilmek, gereken önlemleri deprem meydana gelmeden almak bedensel engelliler için can ve mal kaybının en az düzeyde olmasını sağlayacaktır. Bedensel engelli bir birey ev ortamında her an depremle karşı karşıya kalabilir. O sebeple evindeki bütün yaşam alanlarında gerekli düzenlemelerin yapılması önerilmektedir (Isaacson Kailes, 2001; Vladuti, Casteel, Marshall ve ark. 2012; Alexander ve Sagramola, 2014).

Oturma Odası

Oturma odasındaki bütün eşyalar en kk sarsıntı halinde bile hareket edebileceği düşünülen eşyalardır. Bu nedenle avize, tablo, abajur, ayna, vantilatör gibi oturma odasındaki bütün eşyalar sabitlenmelidir. Sehpaların ve masaların köşeleri mutlaka yuvarlak cisimlerle kapatılmalıdır. Ağrılık merkezi yere yakın elik dolaplar, para kasaları, çamaşır ve bulaşık makineleri gibi nesnelere herhangi bir yıkılma anında ezilebilir ancak asla yok olmazlar. Bu sebeple; deprem anında bu gibi nesnelere yanlarındaki alanlar yaşam çgeni olarak belirlenmelidir (Akgüngör, 2013). Deprem başladığı anda önceden planlanan yerlerde yaşam çgeni kurulmalıdır. Alt ekstremitelerini kullanabilen bedensel engelliler, bacaklarını çekebilecekleri yere kadar ekebilmeli ve üzerlerine herhangi bir cisim düşmesini engellemek amacıyla da yastıklarla vücudunu desteklemelidir. Bedensel engelliye en yakın yerde iletişimi sağlayabilecek telefon bulunması ve ilaçlarını bulundurmaları önemlidir (Isaacson Kailes, 2001).

Çalışma Odası

Evin her yerinde depreme yakalanma riskini göz önünde bulundurarak mutlaka her bölgede yaşam üçgeninin önceden tasarlanması ve belirlenmesi önemlidir. Çalışma odasında depreme yakalanabilecek bedensel engelli bir birey mutlaka sert bir cismin kenarında cenin pozisyonunu alarak yaşam üçgenini oluşturmalı ve baş ve göğüs bölgesini darbelerden korumak için yumuşak cisimlerle desteklemelidir (AKUT, 2011; Isaacson Kailes, 2001).

Mutfak

Beslenme ve temel ihtiyaçlarımızın çoğunu karşıladığımız alan olan mutfak, depreme yakalandığımızda en tehlikeli olabilecek alanlardan biridir. Hafif bir depremde bile bedensel engelliye tehlikeye sokacak mutfak malzemelerinin sabitlenmesi çok önemlidir. Dolap kapaklarının açılmasını engelleyecek özel materyallerin kullanılması, tp ve sıvı tankların buldukları yerde mutlaka sıkıca sabitlenmesi gerektiği bilinmelidir. (Isaacson Kailes,2001).

Banyo

Banyoda bedensel engelli bir bireyi koruyabilecek en uygun eşya çamaşır makinesidir. Baş iki elin arasına alınarak çamaşır makinesinin yanında yaşam çgeni kurulabilir. Banyoda döküm küvet bulunuyorsa deprem sırasında içine yatarak korunma sağlanabilir (Isaacson Kailes, 2001; Vladuti, Casteel, Marshall ve ark., 2012).

Uykuda Deprem Meydana Gelirse

Panik yapmadan ve mümkün olduğunca hızlı hareket ederek, önceden planlanan şekilde yaşam çgeni kurulmalıdır. Yatağın kenarına düz bir şekilde uzanarak ve baş korunarak depremin geçmesi beklenebilir. Enkaz altında kalma ihtimaline karşı cep telefonu, kimlik, sürekli kullanılan ilaçlar, su ve bir miktar besin takviyesi yatağın yanında sarsıntı ile savrulmayacak şekilde bulundurulmalıdır (Isaacson Kailes, 2001).

Görme Engelliler İçin Depreme Hazırlık

Oturma Odası

Görme engelli bir bireyin oturma odasında depreme yakalanması durumunda yaşam üçgeni oluşturabileceği en uygun alan kanepedir. Tavanın yere düşmesi durumunda, kanepede oturma engelli için yaşam üçgeni oluşturabileceği uygun bir alandır. Sarsıntı başladığı anda kanepenin yanına uzanıp, cenin pozisyonu alınarak, hedef küçültülebilir. Oturma odasındaki eşyaların yerlerini iyi bir şekilde bilmek görme engelli bir bireyin deprem anında doğru bir şekilde hareket etmesini sağlayacaktır. Özellikle tehlike anında kendisine gerekli eşyaların nerede olduğunu bilmesi bu süreçte görme engelliye yardımcı olacaktır (Isaacson Kailes, 2001).

Mutfak

Görme engelli bir birey için mutfakta depreme yakalanmak çok tehlikelidir. Bu sebeple mutlaka önceden mutfakta gerekli düzenlemelerin ve yaşam üçgeninin nerede kurulması gerektiği konusu kararlaştırılmalıdır. Mutfak dolaplarının çekmeceleri kilitli olmalıdır. Buzdolabı yaşam üçgeninin kurulması için uygun bir malzemeye sahip değildir. Mutfakta yaşam üçgeninin kurulabileceği en iyi alan, fırın veya bulaşık makinesinin yanındır. Ancak fırın üzerinde yemek hazırlığı var ise mutlaka oradan uzak durulmalıdır (Isaacson Kailes, 2001; Vladutiu, Casteel, Marshall ve ark. 2012).

Yatak Odası

Mümkün olduğunca hızlı hareket edilerek, yaşam üçgeni yatağın kenarına düz bir şekilde uzanarak ve baş korunarak kurulmalıdır. Yatağın kenarında depremin geçmesi beklenebilir. Enkaz altında kalma ihtimaline karşı cep telefonu, kimlik, sürekli kullanılan ilaçlar, su ve bir miktar besin takviyesi yatağın yanında sarsıntı ile savrulmayacak şekilde bulundurulmalıdır (Isaacson Kailes, 2001).

Zihinsel Engelliler İçin Depreme Hazırlık

Deprem sırasında zihinsel engelli kişiler engel düzeylerine göre kendilerini korumada sorun yaşayabilirler. Kendini koruyabilecek konumda olanlar, sarsıntının başlamasıyla birlikte hedef küçültmeli ve Çök-Kapan-Tutun hareketini yapmalıdır. Bu davranışın öğrenilebilmesi için basit komutlarla ve sık aralıklarla tatbikat yapılması önemlidir. Kendilerini koruyamayacak durumda olan veya istem dışı olarak, bulunduğu yerde hareketli veya hareketsiz şekilde kalma ihtimali olan engellilerin deprem anında etraflarındakilerin yardımına ihtiyaçları vardır. Depremden en az zararla kurtulabilmek için bu kişilerin mutlaka önceden hazırlanmış planlarının olması gerekmektedir. Bu engel grubundaki engellilerin kol veya boyunlarında taşımaları gereken, durumlarını belirten bir kolyeye ihtiyaçları bulunmaktadır (AFAD, 2011; Isaacson Kailes, 2001; Vladutiu,Casteel, Marshall ve ark., 2012).

Deprem ve yangın gibi afetler ekonomik ve sosyal yaşamı kısa sürede alt üst ederek, büyük maddi kayıplara, ölüm ve yaralanmalara yol açan insan faaliyetlerini durduran olaylardır. Nerede, ne zaman, nasıl ve ne kadar etkili olacağı tahmin edilemeyen afetlere karşı herkes için uygulanabilir bir afet yönetim planı oluşturulmalıdır. Engelli bireyler için uygulanan afet hazırlıkları, sağlıklı bireyler için yapılan hazırlıklardan farklı olmalıdır. Bu derlemenin amacı, engelliler için özellikle ülkemizde sık görülen deprem ve yangın gibi afetlerin yaratacağı tehlikeleri, afet sırasında içinde bulunduğu tehlikeyi azaltmak için bir engellinin yapması gerekenleri, engelli bireyler için afetlere hazırlığın aşamalarını ve olası bir afette yapılması gereken acil durumları belirlemektir.

İşitme Engelliler İçin Depreme Hazırlık

İşitme engelli bir kişi, sarsıntının başlamasıyla birlikte çöküp sağlam bir nesnenin altına veya yanına geçmeli, özellikle sırtları pencereye dönük bir şekilde kapanıp başlarını düşen cisimlerden korumalıdır ve deprem sona erene kadar, sallanan nesneyle beraber hareket edebilmek için nesneye tutunmalıdırlar. Özetle hedef küçültmeli ve Çök-Kapan-Tutun hareketini yapmalıdırlar. Diğer engel gruplarından ve sağlıklı bireylerden farklı olarak işitme engelli kişilerin en çok dikkat etmesi gereken konu, bir yandan hedef küçültüp vücutlarını korurken, diğer yandan gözleriyle dışarıdan gelebilecek tehlikelere karşı sürekli dikkat halinde olmaktır. İşitme engelli eğer çocuksa ve deprem sırasında okulda bulunuyorsa, öğretmenlerinin yönlendirmelerine harfiyen uymalıdır. İşitme engelli kişi, deprem anında varlığını başkalarına duyurabilmek için kullanmak üzere düdük veya benzer bir aleti üzerinde veya yakın bir yerde bulundurması yararlı olacaktır. Deprem anında evde bulunması halinde dışarıya karşı uyarıcı olmak üzere, görünür bir yere ev içerisinde işitme engelli birinin olduğunu belirten ışıklı bir levhanın yerleştirilmesi uygun olacaktır (AFAD, 2011; Isaacson Kailes, 2001; Vladutiu, Casteel, Marshall ve ark., 2012; Alexander ve Sagramola, 2014).

Deprem Sonrası Bütün Engel Grupları İçin Tahliye

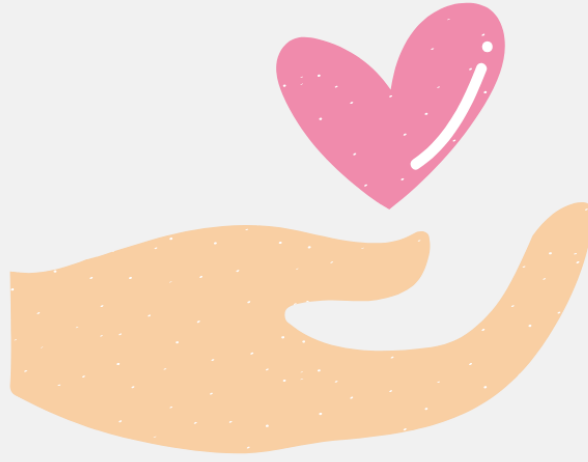
Engelli kişiler, deprem bittikten sonra, diğer bütün bireyler gibi içinde buldukları binalardan hızlı bir şekilde ayrılmalıdır. Eğer engelli bir birey içinde bulunduğu binayı tek başına terk edemiyorsa, tahliye sağlıklı bireylerin yardımıyla yapılmalıdır. Hangi engel grubuna dahil olursa olsun deprem sonrası tahliye sürecinde yapılması önerilen bazı noktalar bulunmaktadır;

- Acil durum çantası mutlaka yanlarında bulunmalıdır,
- Destek ağlarındaki kişilerle iletişime geçilmelidir,
- Yetkililerin direktiflerine mutlaka uyulmalıdır,
- Koruyucu elbiseler giyilmelidir,
- Kullanılması zorunlu ilaçlar ve önemli kişisel eşyalar yanlarında bulundurulmalıdır (Vladutiu,Casteel, Marshall ve ark., 2012, 2012; Alexander ve Sagramola, 2014

PSIKOLOJİK DESTEĞE HAZIRIZ

*Hükümet Konağı 1. Kat
Rehberlik ve Araştırma Merkezi*

0232 616 19 51

@aliagaram35